

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

-> Retouradres Prins Clauslaan 8 2595 AJ DEN HAAG

Directie Juridische Zaken

Prins Clauslaan 8
2595 AJ DEN HAAG
www.minlnv.nl

Onze referentie
99995

Bijlagen
1

Datum 11 januari 2010
Betreft Beslissing wob-verzoek inzake scholings- en opleidingskosten

Bij brief van 14 oktober 2009 heeft u bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: LNV) een verzoek ingediend op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob). Hierin heeft u verzocht om een overzicht van alle scholing en opleidingen bij en onder LNV, al dan niet geheel betaald met publieke middelen over de periode 2008 en de eerste zes maanden van 2009. Het gaat om cursussen die meer dan 5000 euro per deelnemer per cursus dan wel per jaar kosten. Meer specifiek verzoekt u om de volgende gegevens:

- naam van de cursist
- functie van de cursist
- schaal van de cursist
- kosten van de cursus
- duur van de cursus
- doel en inhoud van de cursus.

Met betrekking tot de afhandeling van uw verzoek is met u uitstel overeengekomen tot 11 januari 2010.

Ik beschik niet over een dergelijk overzicht. In de personeelsadministratie van LNV zijn slechts gegevens vastgelegd die voor de verloning van belang zijn. Mijn ministerie beschikt derhalve niet over een opleidingsadministratie waarin de door u gevraagde gegevens zijn vastgelegd. Wel beschik ik over gegevens uit de financiële administratie waarin verplichtingen en betalingen, gerelateerd aan scholing en training van medewerkers, opgenomen zijn. Hierin worden niet de gevraagde gegevens met betrekking tot de cursisten vastgelegd. Beide administraties zijn niet middels een gemeenschappelijke sleutel aan elkaar gerelateerd en zijn dan ook niet met enige inspanning zo aan elkaar te relateren dat de gevraagde gegevens kunnen worden geleverd. Mijn ministerie heeft zich ingezet om op basis van de in de financiële administratie aanwezige gegevens zo goed mogelijk aan uw verzoek tegemoet te komen.

Leven
van het land,
geven
om natuur.

De beschikbare gegevens hebben betrekking op het gehele ministerie, dat wil zeggen de beleids- en stafdirecties en de uitvoerende diensten, te weten de Voedsel en Waren Autoriteit, de Dienst Regelingen, de Dienst Landelijk Gebied, de Algemene Inspectiedienst, de Plantenziektenkundige Dienst en de Dienst ICT Uitvoering.

Wat betreft de centraal gefinancierde opleidingen geven de gegevens een goed beeld van het doel en de inhoud van de opleiding, de doelgroep met bijbehorende functieschaalrange en de kosten. Van de centraal georganiseerde trajecten stel ik u tevens informatiemateriaal ter beschikking waarin nadere gegevens vermeld staan. Voor de decentraal gefinancierde opleidingen is op vergelijkbare wijze gebruik gemaakt van gegevens uit de financiële administratie.

Ten aanzien van de openbaarmaking van deze gegevens heb ik het volgende overwogen en besloten.

Relevante regelgeving: Wet openbaarheid van bestuur

Op grond van artikel 1, onder b, van de Wob wordt onder een bestuurlijke aangelegenheid verstaan: een aangelegenheid die betrekking heeft op het beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan.

Ingevolge het bepaalde in artikel 3, eerste lid, van de Wob, kan eenieder een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame dienst, instelling of bedrijf.

Ingevolge het bepaalde in artikel 3, tweede lid, van de Wob, vermeldt de verzoeker bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.

Ingevolge het bepaalde in artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11 van deze wet.

Overwegingen

Het uitgangspunt van de Wob is het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Bij de afweging omtrent het openbaar maken van een document mag de persoon of het oogmerk van de verzoeker geen enkele rol spelen. Een document dat op basis van de Wob openbaar wordt gemaakt, is openbaar voor iedereen.

De uitzonderingsgronden van de Wob staan openbaarmaking van de beschikbare gegevens niet in de weg. De beschikbare gegevens worden daarom openbaar gemaakt (zie bijlage).

Beslissing

Ik maak de beschikbare gegevens hierbij openbaar.

Directie Juridische Zaken

Datum
11 januari 2010

Onze referentie
99995

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwalITEIT,
voor deze:
DE SECRETARIS-GENERAAL,

Directie Juridische Zaken

Datum
11 januari 2010
Onze referentie
99995

prof. dr. A.N. van der Zande

Rechtsmiddelen

Indien u het niet met dit besluit eens bent, dan kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief bezwaar maken bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Ook een andere belanghebbende kan tegen dit besluit in bezwaar komen. Het bezwaarschrift kan worden gezonden aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, t.a.v. Dienst Regelingen, Recht en Rechtsbescherming, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag. U wordt verzocht een afschrift van deze brief bij het bezwaarschrift te voegen.

Begrippenlijst Rubrieken en Doelgroepen en inschaling

Rubrieken Opleidingen:

Bij Rubrieken is een onderscheid gemaakt naar:

H&V = Houding en Vaardigheden
Comm = Communicatie
K&I = Kennis en Inhoud
IB = Internationaal Beleid
IC = Individuele Coaching
LBT = Loopbaantrajecten

Doelgroepen en Inschaling:

Bij Doelgroep is een onderscheid gemaakt naar:

Mngr = Managers , schalen 12 t/m 18
Bel. Mdw = Beleidsmedewerkers/adviseurs, schalen 10 t/m 13
Staf.ond = Staf/ondersteuning, schalen 5 t/m 13
Exp. = Experts, schalen 9 t/m 14
Uitv. = Uitvoering, schalen 5 t/m 12

Tot de doelgroep Managers behoren bijv. de functies van:

Afdelingshoofden, teamleiders, directeuren, regiomanagers en regiohoofden, hoofden bedrijfsvoering

Tot de doelgroep Beleidsmedewerkers/Adviseurs behoren bijv. de functies;

Communicatie- en beleidsmedewerkers, redacteuren, coördinatoren, organisatie- en loopbaanadviseurs

Tot de doelgroep Staf/Ondersteuning behoren bijv. de functies van :

DIV-medewerkers, administratief, financieel, arbo, secretaresses.

Tot de doelgroep Experts behoren bijv. de functies van :

Vakinhoudelijke specialisten bijv. controllers, auditors, keurmeester, juristen
Projectleiders en programmamanagers.

Tot de doelgroep Uitvoering behoren bijv. de functies van:

Regelingsdeskundigen, inspecteurs.

**Overzicht scholings- en opleidingskosten
2008 tot juli 2009**

Centraal Naam Opleidingen	Rubriek:						Doelgroep:					Aantal dln.	Prijs > €5000
	H&V	Comm	K&I	IB	IC	LBT	Mngr	Bel.mdw.	Staf.ond.	Exp.	Uitv.		
Leergang Internationaal Beleid				x				x				11	66.000
Insights: accreditatie			x					x				3	15636
Leergang Projectleiders	x		x							x		15	88757
Talent Ontwikkelings Programma	x							x				3	30166
Studiereis VORA			x							x		1	7300
MBA			x					x				1	8775
Leergang Beleid als Professie			x					x				2	14290
Public Controlling			x							x		1	7000
Loopbaantrajecten						x		x				4	26508
Professionalisering HRM-adviseur	x							x				4	40831
Intercoach					x		x					1	12000
Interdepartementale Man. Leergang			x				x					3	50400
Bedrijfsk/Man. Leergang			x				x					1	14100
VOFMA			x					x				2	13800
Masteropleiding			x							x		1	10500
Intern. Man. Leergang			x							x		1	7775
IPMA			x							x		1	5700
Controllersopleiding			x							x		4	29565
HBO Bedrijfskunde			x					x				1	20444
Leergang Beleid			x					x				1	6090
Professionele Coaching					x			x		x		3	30389
Toezicht en Naleving	x		x							x		1	6200
Toezicht en Handhaving			x							x		1	7380
Novam Management			x							x		2	21.924
Master of Science Management			x				x					2	14150
Academie vd Wetgeving			x							x		6	45000
Leergang Strategie			x					x				1	5700
Groeien in Leiderschap	x						x					1	7800
Leergang Leiderschap			x				x					1	7560
Managem. leerg.proces.organisatie			x				x					1	14100
Leiderschap in Beleidsproces			x				x					8	111000
Leidinggeven vanuit Bezieling			x				x					1	5245
Rij opleiding			x							x		2	14930
Executive Master in Man.			x				x					1	27.500
Congres ECP			x				x					1	5236

**Overzicht scholings- en opleidingskosten
2008 tot juli 2009**

Centraal Naam Opleidingen	Rubriek:						Doelgroep:					Aantal dln.	Prijs > €5000
	H&V	Comm	K&I	IB	IC	LBT	Mngr	Bel.mdw.	Staf.ond.	Exp.	Uitv.		
Nijenrode PS MBA			x				x					1	27600
Leiderschap			x				x	x				2	19085
Program. Projectmanag.			x					x				1	5165
Managementassistent			x						x			1	5955
Authentiek leiderschap: Call 6			x	x	x		x					1	36926
Masterclass Dialoog			x				x					1	5398
Informatie Management			x					x				1	6950
VOFHA			x					x				1	6800
Persoonlijkheidstraining	x							x				1	10198

**Overzicht scholings- en opleidingskosten
2008 tot juli 2009**

Decentraal Naam Opleidingen	Rubriek:						Doelgroep:					Aantal din	Prijs > €5000
	H&V	Comm	K&I	IB	IC	LBT	Mngr	Bel.mdw.	Staf.ond.	Exp.	Uitv.		
Coaching					x				x			1	6.426
Loopbaantraject						x			x			1	7.140
Toezicht en naleving	x		x				x		x			2	12.600
IT-auditing			x								x	1	21.000
Controlleropleiding			x					x	x			5	37.065
Purch.Execut.Progr.			x							x		1	6210
Execut.MBA-progr.			x			x	x			x		4	94250
Execut.Mast.of Finance/Control			x						x			2	15150
VO Management			x			x			x			3	31.650
Public Strategie Course			x			x			x			1	11740
Auditopl.:Soft controls			x							x		1	12958
Coachingopleiding			x		x	x	x	x				3	20230
EDP Auditopleiding			x			x					x	1	12622
Basisopl.org.professionals			x							x		1	5225
VO Ma. Organ. + Beleid			x			x			x			2	21700
Master Secur.& Man.			x						x			1	24150
Masteropl. Auditing			x						x	x		3	30750
Master Risicomanagement			x				x					1	14460
Master Non profitMananag.			x				x					2	31710
Bachelor Communicatie		x								x		1	12615
Information Security Profes.			x							x		1	11745
Master Busin.Procesman.						x				x		1	7925
Trainer/coach						x					x	1	12345
PPO-3			x					x				1	8943
Coaching, Couns. Cons.			x					x				1	9498
Mast.of Real Estate:meerjarig						x				x		1	37400
Taxeren Agrarische objecten			x								x	1	5163
Leidinggeven aan professionals	x						x					1	5500
Informatiebeveiliging			x							x		1	7140
Individuele Coaching					x			x				1	5355
Verbindersprogramma			x						x			1	6950
HBO Kopstudie			x								x	1	8049
Specialist Brandstudie						x		x				1	10600
MCSA			x						x		x	12	58531
HOFAm			x						x			1	12078
Opleiding Loopbaancoach						x		x	x			2	18855
Communicatie,Interactie,Gesprek		x								x		1	6343

**Overzicht scholings- en opleidingskosten
2008 tot juli 2009**

Decentraal Naam Opleidingen	Rubriek:						Doelgroep:					Aantal dln	Prijs > €5000
	H&V	Comm	K&I	IB	IC	LBT	Mngr	Bel.mdw.	Staf.ond.	Exp.	Uitv.		
Management Development					X		X					25	130000
Effectief Communiceren		X							X			1	6097
Master Environmental Science						X			X			1	10000
Master Science Bedrijfskunde					X		X					1	8846
Leergang Europees Beleid				X						X		1	6995
Leergang Internet Manager			X					X				1	5674
MBA, Master of Science			X					X				1	13800
Mediation			X				X					1	5250
Architect digitale wereld			X						X	X		2	15900
CAVB, houding en gedrag	X								X		X	1	9678
Master Accounting & Control			X						X			2	21000
Master Bestuurskunde			X					X				1	8828
MBA Control			X						X			1	8750
Algemeen Bestuursrecht			X						X			1	5250
Improfin Masterclass Controlling			X						X			6	61870
Post HBO Fin. Controller			X								X	1	5975
Opleiding Communicatie		X					X					1	8330
Leergang Webdesign			X				X					1	5230
MBA			X					X	X		X	3	31700
HBO Applicatie beheer			X						X			1	6000
MBA, Accountancy en Control			X				X					1	19950
MBA, Bestuur en Beleid			X								X	1	10500
Opleiding tot rij-instructeur						X					X	1	5359

Detailinformatie cursus

Naam Cursus:	Leergang Beleid als Professie
Soort:	Inhoud/Kennis
Subtitel:	
Korte Omschrijving:	<ul style="list-style-type: none"> - Interdepartementaal beleid maken; kan dat succesvol en ook nog efficiënt? - Hoe vergroot ik mijn invloed en effectiviteit in complexe beleidsprocessen? - Hoe zorg ik voor mijn erkenning als beleidsprofessional?
Doel:	<p>Van deelnemers mag worden verwacht dat zij na de leergang:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een scherpe visie kunnen ontwikkelen op eigen rol-oriëntatie als beleidsprofessional, gekoppeld aan eigen mogelijkheden en beperkingen in beleidsprocessen; - vaardig en interactief met doelgroepen voortgang boeken in beleidsvorming; - flexibel interdepartementaal kunnen werken.
Competenties	<u>g.4 b.1 b.2 c.6 d.1 0</u>
Doelgroep	Beleidsmedewerkers/adviseurs
Bestemd voor:	Medewerkers vanaf schaal 11, met 3 tot 5 jaar ervaring in een beleidsfunctie en thans werkzaam aan extern gericht beleid.
Toelatingseisen:	
Inhoud:	<p>De leergang is opgebouwd uit vier seminars, met parallel daaraan huiswerkgroepen en een persoonlijk begeleidingstraject. Thema's van de seminars:</p> <p>Seminar 1: Beleid en beleidsprocessen; omvat o.a.: Zicht op beleid en beleidsprocessen en de planbaarheid en aanpak van beleidsprocessen, intake van beleidsvragen.</p> <p>Seminar 2: Krachtenvelden, trends, actoren; omvat o.a.: Krachtenveldanalyse, strategisch denken, strategieontwikkeling, beleidssturing in netwerken, netwerkmanagement.</p> <p>Seminar 3: De beleidsprofessional; omvat o.a.: Rol-opvatting en inbreng in het beleidsproces; persoonlijke vaardigheden; loyaliteit en ethiek van de beleidsprofessional, adviesrollen.</p> <p>Seminar 4: Management aspecten van beleid; omvat o.a.: Sturen van besluitvorming en uitvoering; meerjarenbeleidsstrategie en de planning en controlcyclus, communicatie in en rond beleidsprocessen; communicatiestrategie en plan.</p>
Vorm:	
Resultaten:	
Duur:	12 dag(en)
Bijzonderheden:	Intakegesprek, 4 seminars van 3 dagen, inclusief de tussenliggende avonden.

Data: BP 2008/1:
Sluiting inschrijving: 1 februari 2008
Intake: 18 - 20 februari 2008
Seminar 1: 17 t/m 19 maart 2008
Seminar 2: 21 t/m 23 april 2008
Seminar 3: 19 t/m 21 mei 2008
Seminar 4: 23 t/m 25 juni 2008

BP 2009/1: GEANNULEERD

Aantal deelnemers: Maximaal 16, waarbij max. 4 plaatsen beschikbaar zijn voor LNV.

Locatie: Conferentie-oord.

Kosten: € 7145,-

Toelichting kosten: Cursuskosten € 5.340,-- (excl. reis- en verblijfkosten)
Verblijfkosten € 1.805,--.

Uitvoering: VIA-Consult.

Informatie: Lies Harmsen/Norma MacLeod Manuel, tel.: 070-3784132/5410.

Aanmelding: Altijd schriftelijk d.m.v. een volledig ingevuld en getekend inschrijfformulier opleidingen (verkrijgbaar bij de personeels-/ opleidingsfunctionaris van de eigen directie/dienst en te vinden bij de Gids voor Mobiliteit en Leren op het Intranet). Formulier opsturen naar de directie P&O, afdeling M&O, Transforce, t.a.v. Norma MacLeod Manuel, kamer 7412.

Detailinformatie cursus

Naam Cursus:	Leergang Leiderschap in Beleidsprocessen (voorheen Leergang Beleidkunde II)
Soort:	Individuele-ontwikkel-faciliteiten
Subtitel:	Een krachtige steun in de rug voor beleidsprofessionals bij de Rijksoverheid
Korte Omschrijving:	Deelnemers krijgen inzicht in en ontwikkelen c.q. vergroten hun vaardigheden met betrekking tot: <ul style="list-style-type: none"> - Het verkennen van de eigen speelruimte en positie in de diverse arena's - De (persoonlijke) strategie en beleidsomgeving - Het leidinggeven aan de eigen ontwikkeling - Het managen van de omgeving - Het strategisch netwerken en externe oriëntatie
Doel:	
Competenties	<u>g.2 c.2 g.4 b.1 d.3 g.3</u>
Doelgroep	Beleidsmedewerkers/adviseurs
Bestemd voor:	Hogere beleidsfunctionarissen van academisch niveau (schaal 12 of 13) die zelfstandig functioneren in en leiding geven aan complexe (interdepartementale) beleidsprocessen.
Toelatingseisen:	
Inhoud:	<p>De leergang is persoonsgericht van aard. Centraal staat het persoonlijk leiderschap in de beleidscontext waarin men opereert.</p> <p>Door middel van literatuurstudie, inleidingen, doorwerken van praktijksituaties van deelnemers, simulaties en huiswerkopdrachten wordt aandacht besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bezinning op de wijze waarop de overheid functioneert; - de manier waarop men zelf beleidsprocessen leidt; - externe oriëntatie: aan de hand van een concreet praktijkgeval wordt verkend hoe een maatregel van de rijksoverheid in het veld wordt ervaren en gebruikt; - concrete hantering van praktijkkennis; - de persoonlijke ontwikkeling; men verkrijgt een reële kijk op de eigen persoonlijkheid, mogelijkheid en positie en krijgt stimulansen om nieuwe uitdagingen te creëren en aan te gaan.
Vorm:	
Resultaten:	
Duur:	28 dag(en)
Bijzonderheden:	28 werkdagen verdeeld over 10 blokken binnen een periode van 9 à 12 maanden.
Data:	1 maal per jaar.
Aantal deelnemers:	Per cursusgroep 4 deelnemers van het ministerie van LNV
Locatie:	Conferentie-oord.

Kosten: € 12065,-

Toelichting kosten: De cursuskosten komen ten laste van het centrale MO-budget; excl. reis- en verblijfkosten.

Uitvoering: Stichting Publiek Domein.

Informatie: Arjan van Duijkeren/Karin Nijman, tel.: 030-3784699/4031.

Aanmelding: Eens in de twee jaar krijgen de directeuren een uitnodiging om kandidaten voor deze leergang voor te dragen. Daaruit worden door de BR 8 deelnemers, verspreid over 2 leergangen, gekozen. Voor de leergang van 2008 heeft de selectie al plaatsgevonden. Voor de leergangen van 2009 en 2010 vindt de voordracht en de selectie eind 2008 plaats. De directeuren van de directies en diensten krijgen in het najaar van 2008 een brief waarin gevraagd wordt of zij een kandidaat willen voordragen.

Detailinformatie cursus

Naam Cursus:	Leergang Internationaal Beleid
Soort:	Internationaal
Subtitel:	
Korte Omschrijving:	<ul style="list-style-type: none"> - Hoe verlopen internationale beleidsprocessen? - Welke rol spelen diverse actoren in internationale besluitvorming? - Hoe kan ik mijn persoonlijke effectiviteit in het internationale krachtenveld vergroten? - Welke actuele vraagstukken staan op de internationale agenda en hoe werken deze door binnen LNV?
Doel:	<p>De internationale omgeving heeft grote invloed op de taken en werkzaamheden van LNV. Beleidsterreinen van LNV internationaliseren in snel tempo. Beleidsmedewerkers worden geconfronteerd met steeds vollere Europese en mondiale agenda's. Hierdoor breidt het multilaterale krachtenveld waarin LNV moet opereren sterk uit. Tegen deze achtergrond leert de deelnemer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - belangrijke internationale economische en politieke invloeden te vertalen naar LNV-beleidsterreinen; - een inschatting te maken van internationale multilaterale en bilaterale kaders; - een inschatting te maken van het complexe spel van (niet gouvernementele) actoren in de bepaling van de internationale beleidsagenda; - een goede inschatting te maken van het bredere kader van het Nederlandse buitenlandse beleid; - effectiever te opereren in internationale onderhandelingsituaties; - om te gaan met de behartiging van zakelijke belangen van het internationaal werkende agrarische bedrijfsleven.
Competenties	<u>b.2 c.4 c.6 g.4 f.1 0</u>
Doelgroep	Beleidsmedewerkers/adviseurs
Bestemd voor:	Beleidsmedewerkers met minimaal 2 jaar werkervaring bij LNV die in hun werk of toekomstig werk te maken hebben met internationale vraagstukken.
Toelatingseisen:	Het verdient de voorkeur om de cursus Internationaal Beleid, die wordt gegeven door de directie Internationale Zaken, te hebben gevolgd.
Inhoud:	<p>De leergang wordt aangeboden in zeven modules, die om de 4-6 weken worden gegeven:</p> <p>Module 1: Internationaal beleid in nationaal en Europees kader</p> <p>Module 2: Mondiale multilaterale kaders: LNV binnen de EU en WTO</p> <p>Module 3: Internationaal Recht en Politiek-Bestuurlijke verhoudingen</p> <p>Module 4: Interculturele communicatie</p> <p>Module 5: Internationaal onderhandelen</p>

Module 6: Protocol en Organisatie

Module 7: LNV in het buitenland: export, zakelijke dienstverlening en het postennetwerk

Reflectiebijeenkomst en Afsluiting

De leergang kent verder:

- Een traject van zelfstudie
- Intake-gesprekken
- Evaluatiebijeenkomsten
- Terugkomdag
- Toepassing Internettechnologie

Vorm: Inleidingen, referentiegesprekken, paneldiscussies, case-studies, dossieranalyses, simulaties, rollenspelen en werkbezoeken.

Resultaten:

Duur: 19 dag(en)

Bijzonderheden: In de tijd zal de leergang Internationaal Beleid ongeveer één jaar vergen. In deze periode volgen de deelnemers de zeven genoemde modules.

Daarnaast is er tijd gereserveerd voor intakes, begeleiding en nabesprekingen. Deelnemers krijgen via de homepage van instituut Clingendael toegang tot een speciale homepage van de LNV-leergang.

Hier kan de deelnemer doorklikken naar andere leermogelijkheden (zelfstudie, interactieve cases, studies, kennisbank, links naar andere relevante webdomeinen en allerlei organisatorische informatie over de leergang).

Data: De intakegesprekken tussen de deelnemers en de Clingendaelstaf zullen in onderling overleg worden gehouden op 21 en 28 mei 2008.

LIB 2008/1:

Module 1: Internationaal beleid in nationaal en Europees kader
23 t/m 25 juni 2008

Module 2: Mondiale Multilaterale Kaders: LNV binnen de EU en WTO
10 t/m 12 september 2008

Module 3: Internationaal Recht en Politiek-Bestuurlijke verhoudingen
8 t/m 10 oktober 2008

Module 4: Internationaal Onderhandelen
19 t/m 21 november 2008

Module 5: Interculturele Communicatie
15 en 16 januari 2009

Module 6: Protocol en Organisatie
12 en 13 februari 2009

Module 7: LNV in het buitenland: export, zakelijke dienstverlening en het postennetwerk
12 en 13 maart 2009

Reflectiebijeenkomst en Afsluiting
16 april 2009

- Aantal deelnemers:** Minimaal 10, maximaal 18.
- Locatie:** Instituut Clingendael, Clingendael 7, Den Haag.
- Kosten:** € 6000,-
- Toelichting kosten:** De bijdrage voor de directie/dienst aan de cursuskosten bedraagt €3.000,00 (excl. eventuele reis- en verblijfkosten).
- Uitvoering:** Instituut Clingendael
- Informatie:** Voor informatie binnen Clingendael kunt u terecht bij: mw. drs. M.H.E. den Ouden, e-mail: houden@clingendael.nl of dhr. drs. R. Ton, e-mail: rton@clingendael.nl. Het tel.nr. is 070-3246648.
- Voor informatie binnen het Ministerie van LNV kunt u terecht bij: Lies Harmsen, tel.: 070-3784132.
- Aanmelding:** Altijd schriftelijk d.m.v. een volledig ingevuld en getekend inschrijfformulier opleidingen (verkrijgbaar bij de personeels-/ opleidingsfunctionaris van de eigen directie/dienst en te vinden bij de Gids voor Mobiliteit en Leren op het Intranet). Formulier opsturen naar de directie P&O, afdeling M&O, Transforce, t.a.v. Norma MacLeod Manuel, kamer 7412.

Detailinformatie cursus

Naam Cursus:	Leergang Projectleiderschap
Soort:	Houding en Vaardigheden
Subtitel:	
Korte Omschrijving:	
Doel:	Het vergroten van "bewustworden" van eigen handelen, eigen mogelijkheden en beperkingen met betrekking tot jouw project.
Competenties	<u>a. c. e. b. d. 0</u>
Doelgroep	Beleidsmedewerkers/adviseurs
Bestemd voor:	Projectleiders vanaf schaal 12.
Toelatingseisen:	Deelnemers hebben een lopend project en hebben kennis van en ervaring met projectmanagement (bij voorkeur projectmatig creëren). Het project is bij voorkeur directieoverstijgend. Het project kent bij voorkeur een bepaalde mate van politieke gevoeligheid. Er is sprake van interactie tussen de projectorganisatie en de lijnorganisatie.
Inhoud:	<p>De leergang bestaat uit 5 blokken. Het eerste blok bestrijkt 2 dagen en handelt over de persoon zelf en over projectleiderschap.</p> <p>Daarna volgen 3 blokken die achtereenvolgens ingaan op het projectteam, de opdrachtgever en de omgeving van een project.</p> <p>Het laatste blok is een terugkomdag die inhoudelijk door de deelnemers zelf wordt verzorgd.</p> <p>De leergang krijgt verder vorm op de werkvloer. In duo's worden praktijkopdrachten uitgevoerd. Op individueel niveau vindt er verdieping plaats door zelfreflectie en door gebruik te maken van de zogenaamde strippenkaart (adviesuren die de deelnemer naar eigen inzicht kan inzetten). Intervisie zorgt voor verdieping op groepsniveau.</p>
Vorm:	Met iedere aangemelde deelnemer wordt door Haute Consulting (Maurice van Hoek van Stepwise) een intakegesprek gehouden. Na de intake wordt gekeken welke deelnemers kunnen participeren in de leergang. Uitgangspunt voor de invulling van het definitieve programma is de leer- en ontwikkelingswens van de deelnemer.
Resultaten:	<ul style="list-style-type: none"> - Bewust van eigen leiderschapsstijl, eigen mogelijkheden en beperkingen en het effect daarvan op eht project en de projectomgeving. - Bewust van team en handvatten om leiding te geven aan projectteam zonder formele macht. - Beïnvloedingsstijlen en -technieken. - Bewust van positie en belang opdrachtgever. - Het managen van verwachtingen. - Methoden om de vraag achter de vraag te achterhalen. - Bewust van de projectcontext, de handelingsruimte hierbinnen en de handvatten om met deze ruimte om te gaan.
Duur:	0 dag(en)
Bijzonderheden:	Doorlooptijd is 5 maanden.
Data:	LPL 2008/1: De intakegesprekken worden in december 2007 gehouden.

Blok 1: 23 en 24 januari 2008
Blok 2: 12 en 13 februari 2008
Blok 3: 19 en 20 maart 2008
Blok 4: 16 en 17 april 2008
Terugkomdag: ntb

LPL 2008/2:

De intakegesprekken worden in januari/februari 2010 gehouden.

Blok 1: 24 t/m 25 september 2008

Blok 2: 22 t/m 23 oktober 2008

Blok 3: 19 t/m 20 november 2008

Blok 4: 17 t/m 18 december 2008

Terugkomdag: 16 januari 2009.

Aantal deelnemers: Maximaal 16

Locatie: Diversen in en om Den Haag

Kosten: ± € 5917,-, alleen de cursuskosten

Toelichting kosten: Nader te bepalen (+/- € 6.500,00), incl. reis- en verblijfkosten.

De kosten voor het intakegesprek (€ 360,00) worden altijd doorbelast, dus ook indien de deelnemer wordt afgewezen.

Uitvoering: Haute Consulting in combinatie met verschillende zelfstandigen.

Informatie: Lies Harmsen, DOB, cluster Opleidingen, tel.: 070-3784132.

Aanmelding: Altijd schriftelijk d.m.v. een volledig ingevuld en getekend inschrijfformulier opleidingen (verkrijgbaar bij de personeels-/opleidingsfunctionaris van de eigen directie/dienst en te vinden bij de Gids voor Mobiliteit en Leren op het Intranet).
Formulier opsturen naar de directie OB, afdeling M&O, Transforce, t.a.v. Norma MacLeod Manuel, kamer 7412.